

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΖ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2013 - 2014

Μελέτη Ελληνισμού

Σεμινάριο 6^ο
Πέμπτη 19 Δεκεμβρίου 2013

I

Η ΑΛΗΘΕΙΑ, ΤΟ ΕΘΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΤΡΩΜΑ

Σύγχρονα [το 1849] ετέλειωσε [ο Σολωμός] και τον «Πόρφυρα», και έμελλε να το δημοσιεύσει. Προς έναν φίλον του, ο οποίος του επαρατήρησε ότι το έθνος ήθελε δεχθεί καλύτερα ένα ποίημα εθνικό, απάντησε ευθύς: *Το έθνος πρέπει να μάθει να θεωρεί Εθνικόν ό,τι είναι Αληθές.*

Ιάκωβος Πολυλάς, *Προλεγόμενα στον Σολωμό*, XVI

Όλα τελειώθηκαν στο φως και φαίνεται η αλήθεια.

Ευλογημένο αποτέλεσμα της Μεγάλης Κρίσης και της Φοβερής Ώρας είναι και αυτό: όλα φαίνονται σε όλους όπως είναι. **Η Δίνη διαχωρίζει τα διαφορετικά και, συνωθώντας το όμοιο προς το όμοιο, δείχνει την φύση εκάστου ασύγχυτη. Ιδέες και Συμφέροντα συμπλέκονται και συμπίπτουν στην πραγματικότητα της ζωής μας, χωρίς τις δακρυροούσες συναισθηματικότητες ύποπτων ιδεοληψιών.**

Από το ένα μέρος η πολιτισμική Μεγάλη Ιδέα του Ελληνισμού και το Μέγα ιερό Συμφέρον σύνολης της κοινωνίας, πάντων των κοινωνικών και οικονομικών ρόλων και ομάδων, του Λαού των Δημιουργών. Από το άλλο η τεράστια πολιτική Απάτη του Ευρωπαϊσμού και το ανόσιο Συμφέρον της ολιγάριθμης, στυγνής, καθεστωτικής Ολιγαρχίας του τόπου.

Χώρα και Καθεστώς αντιμέτωποι σε απόλυτο διαχωρισμό.

Το Καθεστώς σφαδάζει βουκεντρούμενο πανικόβλητο στην οδό της απωλείας του. Θα ήθελε να μετατρέψει τον απόλυτο διαχωρισμό του από την Κοινωνία σε νέο Διχασμό, τρίτο όλεθρο της πατρίδας. Αλλά δεν του βγαίνει πιά. Παράπλευρη κωμωδία εκτυλίσσεται και στα ενεργούμενά του, τα Μέσα Μαζικής Προπαγάνδας: οιστροδίνητα τα άθλια γαυγίζουν ασταμάτητα αγωνιζόμενα τον κακό αγώνα, να παραπλανήσουν με κάθε πρόστυχο τρόπο τον Λαό.

Γιατί το Καθεστώς τρέφει βαθειά περιφρόνηση προς τον Ελληνικό Λαό. Δεν νομίζει ακόμη ότι τον έχει υποχείριό του. **Ίσα-ίσα τρέμει την τωρινή σιωπή του. Θα προτιμούσε μυριάκις το πανδαιμόνιο μαζικών λαϊκών διαμαρτυριών.** Διαμαρτυρόμενος συνεννοείσαι με τον αντίπαλό σου. Ψάχνεις, και μπορεί να βρεθεί συμβιβασμός. Η σιωπή του Λαού σημαίνει αγεφύρωτο χάσμα μεταξύ αυτού και του Καθεστώτος. Ο Λαός διαδήλωσε στην αρχή. Και διεπίστωσε ότι διάφορα κομμάτια του Κατεστημένου και του ανδραποδικού πολιτικού συστήματος διαγκωνίζοντο ποιά θα καρπωθεί και θα εκτρέψει προς ίδιο σκοπό την διαμαρτυρία του. Αλλά η Κοινωνία έχει αποκηρύξει άπαν το καθεστωτικό Σύστημα. **Οι Μεγάλοι Αριθμοί στην ενστικτώδη σοφία τους πρόκριναν λοιπόν την φλογερή σιωπή ως θεμελιώδη πράξη απονομιμοποίησης του Καθεστώτος. Και περιμένουν στην αναπόφευκτη γωνία της Ιστορίας. Η Κοινωνία χρειάζεται και θέλει Νέα Αρχή. Αρχή Ελληνισμού.**

Νοείστε την παθολογία του Κατεστημένου ΝεοΕλληνικού Κράτους. Η διάγνωση είναι απλή. Το Καθεστώς για να τιθασεύσει και ελέγξει την ελευθερομανία, ευφυΐα, αγωνιστική φιλοπρωτεία, δοξολατρεία και επιδεικτική δημιουργικότητα του Έλληνα κατασκεύασε και γιγάντωσε το ΝεοΕλληνικό Κράτος ως σύστημα θεσμικής Αναξιοκρατίας εις εικόνα και ομοίωση του εαυτού του. **Γιατί το Καθεστώς μπορεί να υπάρχει μόνο στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο της ανθρώπινης λειτουργικότητας και δράσης.**

Όμως θεσπίζοντας και καλλιεργώντας συστημική αναξιοκρατία, το Καθεστώς αδυνατεί να περιορίσει, όταν αναγκάζεται, την συνεπακόλουθη διαφθορά και αποτυχία που συνεπάγεται η ανικανότητα αυτού και του κρατικού τερατουργήματός του. Έπεσε δηλαδή στον λάκκο που έσκαψε τόσο μεθοδικά. Κατήντησε τελικά μόνιμα αναποτελεσματικό μέσα στην χώρα και παντελώς άχρηστο έξω. **Κομπάζει όταν του δίνονται ελεημοσύνες που όμως ταυτόχρονα του αφαιρούνται με**

πολλούς ρητούς τρόπους. Και γελοιοποιείται δοκιμάζοντας στρατιωτικά παληοσιδερικά, των οποίων και μόνον η ιστορία της Κυπροκρητικής παλινωδίας προκαλεί ακατάσχετη θυμηδία. Αλλά όλη αυτή η παραδοξία του εξηγείται ευχερέστατα: εγείρει τεχνητά προβλήματα εκεί που κανένας δεν βάζει, για να κοκορεύεται ότι τα έλυσε, ελπίζοντας ότι οι φανταστικές αυτές νίκες του ίσως δυνηθούν να ζυγοσταθμίσουν τις πραγματικές πανωλεθρίες του στα μάτια των ανοήτων.

Αρκετά. Η συλλογική Δύναμη της Κοινωνίας των Δημιουργών και οι εξωτερικές Δυνάμεις συμπίπτουμε τώρα στον αυτό σκοπό: την απαλλαγή της χώρας από το όνειδος ενός ανάξιου, άθλιου, βλαβερού Καθεστώτος.

Και να. Το Καθεστώς γνωρίζει την μοιραία καταδικαστική ψήφο εναντίον του. Προετοιμάζεται για το τέλος του όπως κάθε πλιατσικολόγος. Η πολιτική εξουσία διαδηλώνει μέχρι την τελευταία στιγμή εμπράκτως την θεμελιώδη Αρχή της Δεδηλωμένης της, την γνωστή πρόθεσή της να αφήσει άθικτες τις δομές του ΝεοΕλληνικού Συστήματος, του Καθεστωτικού αποστήματος. Και κλείνει λογαριασμούς μεταξύ των συνεταιίρων. Προσφέρει και τώρα την ύστατη στιγμή ακόμη, όπως πάντα προσέφερε, υπηρεσίες στους κυρίους της, στην εσωτερική ολιγαρχία.

Ο «εθνικός» Εργολάβος εντολοδοχείται προκλητικά προς εκτέλεση έργων και άχρηστων έργων όταν η ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας εκμηδενίζεται και όλη η κοινωνία, από τον βιομήχανο που παράγει μέχρι τον ωρομίσθιο υποφέρει χωρίς να φταίει. Η «εθνική» Διαχειριστική Κουλτούρας και Προπαγάνδας κρατιέται τεχνητά με το ζόρι από την κατάρρευση, ενώ καταρρέουν οι παραγωγικές δομές της χώρας και αποσυντίθεται ο κοινωνικός ιστός. Η «εθνική» ενέργεια των καυσίμων μονοπωλείται ζημιώνοντας την χώρα και την κοινωνία τώρα και στο μέλλον. Οι «εθνικές» μεταφορές δεν ωφελούν τους πολίτες. Οι «καλοί» «εθνικοί» του χρηματοπιστωτικού συστήματος φιλοδωρούνται αθέμιτα, και από την μεριά τους στηρίζουν το πολιτικό σύστημα και το Κράτος του Καθεστώτος εις βλάβη των κανονικών δικαιούχων τους και της πραγματικής οικονομίας. Έχουν εξασφαλίσει ότι κανένας σαυτό το εκμαυλιστικό αλισβερίσι δεν θα είναι ένοχος όσο διαρκεί το Καθεστώς.

Προετοιμάζονται συνεπώς συνθήκες υπό τις οποίες η περιβόητη αποκρατικοποίηση θα συνιστά εν τοις πράγμασι πλιάτσικο της

ολιγαρχίας. Και είναι τόσο βλακικό το Καθεστώς ώστε να νομίζει εξυπνάδα το ότι η δωρεά στους κατσαπλιάδες της ολιγαρχίας θα παρουσιασθεί από την «εθνική» προπαγάνδα ως επιταγή του «ξένου παράγοντα», της Τρόικας και άλλων κακόβουλων δυνάμεων στις οποίες φευ υποκύπτουν οι πολιτικοί του καθεστώτος υπέρ ασφαλώς των «εθνικών» συμφερόντων – ώ τι είπα, εθνικών «δικαίων» έπρεπε να εννοώ!

Αλοίμονό τους.

Το παίγνιο το έχουν παίξει πολλές φορές. Αλλά τώρα!...

Για να γίνουν αυτά, η πολιτική εξουσία του Καθεστώτος έχει βιάσει την Δημοκρατία μετατρέποντάς την σε διάτρητο μανδύα της οικονομικής ολιγαρχίας. Το Καθεστώς, ουσιωδώς αντιδημοκρατικό και ανελεύθερο ανέκαθεν, έχει υποχρεωθεί να πετάξει τα προσχήματα εξυτελίζοντας την ελευθερία και την αξιοπρέπεια ατομικά των πολιτών, συλλογικά της κοινωνίας και εθνικά της χώρας, και παραμορφώνοντας το Σύνταγμα σε γελοίο τύπο καθ' υπαγόρευση σκοπιμοτήτων. Και όλα αυτά όταν τα «Εθνικά» θέματα, προς χάριν των οποίων υποτίθεται ακολουθούνται οι πολιτικές που μας έχουν ωδηγήσει στο βάραθρο, έχουν καταποντιστεί στον κοινό όλεθρο, μαζί με όλα τα άλλα, υπό τους καγχασμούς της οικουμένης.

Φτάνει πια.

Δεν χρειαζόμαστε και δεν θέλομε πια «Εθνική» ολιγαρχία και «Εθνική» πατριδοκαπηλεία.

Αυτό που πρωτίστως έχουμε ανάγκη και απαιτούμε δεν είναι «εθνικά» έργα υποδομών. Να που μας έφεραν όλες οι υποδομές χωρίς καμιά μέριμνα για υπερδομές. Δεν είναι «εθνικά» ιδιωτικά μονοπώλια ενέργειας ή μεταφορών. Πληρώνουμε ακριβότερα με αυτά και θίγει την αξιοπρέπειά μας η υποτιθέμενη κρατική «προστασία» των «αδυνάτων» με ανταποδοτικά ψωροκόκκαλα. Ούτε είναι στις απαιτήσεις μας «εθνικές» τράπεζες της ολιγαρχίας. Δεν υπέθαλψαν την πραγματική εθνική παραγωγή, αλλά αεριτζήδικες οι ίδιες, συνεκμεταλλεύτηκαν με αεριτζήδες χρηματοπιστωτικές φούσκες που δημιουργούσε το σε στενή διαπλοκή με αυτές ευρισκόμενο υπηρετικό τους πολιτικό σύστημα.

Ο Έλληνας δεν χρειάζεται και δεν θέλει προστασία. Δεν είναι ανίκανος και αδύνατος. Ευρίσκεται αιχμάλωτος στις πέδες του Καθεστώτος γιατί δεν διαπρέπει. Γιαυτό «εθελοκακεί». Του λείπει και απαιτεί ελευθερία για να εκδιπλώσει την έμφυτη μέσα του φιλοτιμία και δημιουργική αριστεία.

Η μοίρα του Καθεστώτος που λυμαίνεται την χώρα έχει προ πολλού σφραγιστεί. Τώρα βυθίζεται στον βόρβορο της ατιμίας, αντικείμενο δίκαιης χλεύης και κοινής περιφρόνησης. Το μόνο ζήτημα είναι αν η δεδικασμένη κόλασή του θα συμπαρασύρει και την χώρα ή αν η κοινωνία θα απελευθερωθεί εγκαίρως ώστε η χώρα να μην παλινδρομήσει πίσω για γενεές.

Αποσύνθεση ή έκρηξη;

Ότι περιγράφει ο Γεώργιος Βεντούρης για την κατάσταση του Κράτους προ της Επανάστασης του 1909 εφαρμόζει επακριβώς στην παρούσα φάση της ΝεοΕλληνικής ιστορίας, με μερικές απλές αλλαγές στοιχείων.

«Η ιστορική ολιγαρχία εδικαιολόγει την εξουσίαν της και επέβαλλε την κοινωνικήν πειθαρχίαν εις το ελεύθερον βασίλειον εν ονόματι της εθνικής πολιτικής. Ιδιαίτερος όμως και αναγκαστικώς, η εξωτερική πολιτική κατώπτριζε τον εσωτερικόν χαρακτήρα του κράτους. Ηντλει όλην της την δύναμιν από την ιστορίαν. Ητο ασυγχρόνιστος και αμέθοδος, καθώς η άλλη δημόσια ζωή της χώρας. Απέβλεπε εις την ανασύστασιν τάχα της βυζαντινής αυτοκρατορίας και δεν είχε συμμαχίας, διεθνείς συνδυασμούς ή στρατιωτικά μέσα ούτε προς φύλαξιν του Σπερχειού. Ο πόλεμος του Ενενήντα Επτά ήλθεν ως φυσικός καρπός μιας περιόδου ασυναρτήτου, παρηκμασμένης, ψευδούς. Δεν ανελήφθη δε καν ο αγών εκείνος, ούτε κατ' όνομα, προς εκπλήρωσιν των πόθων του δούλου έθνους. Το Βασίλειον ηρκείτο εις ασήμαντον εύρυνσιν των συνόρων του, την οποίαν εξητιάνευε. Γενεαί όλαι ελληνοπαίδων ανετράφησαν με πατριωτισμόν επαιτείας και

έμαθον να θρηγούν προς τους ισχυρούς της γής, οι οποίοι δεν εχάριζον εις την πατρίδα του Λεωνίδα:

«του Θυάμιδος τον ρουν, τας πηγάς του Πηγειού».

Το κακόμοιρον αυτό μεθοριακόν ιδεώδες, η παρωδία της μεγάλης ιδέας, με την οποίαν η ολιγαρχία ενάρκωνε το έθνος, το έκτρωμα αυτό των ελληνικών ονείρων, εσύρθη οικτρώς μέχρι της Μελούνας, εκυνηγήθη ανηλεώς έως τον Δομοκόν, επροπορεύθη ως σημαία πανικού των φυγάδων της Λαμίας, δια να περισωθεί, χλευαζόμενον και ατιμασμένον, πρό των Βοιωτικών Πυλών.

Ο πόλεμος του 1897 εφάνέρωσεν υπάρχουσιν κατάστασιν. Η επί της εξουσίας ολιγαρχία έπαυσε να αντιπροσωπεύη τας λαϊκάς μάζας».

Η Ελλάδα τον 1910 – 1920, σελ. 24

Στην παρούσα συγκυρία, την αιχμή των εξελίξεων άγουν οι οικονομικές δυναμικές. Αντικαταστείτε λοιπόν την πανωλεθρία του 1897 με την οικονομική συντριβή και εξευτελιστική υποταγή του 2010 και εξής. Συνυπολογείστε ότι η τωρινή στρατηγική εξουθένωση της χώρας, διατρανωμένη και επίσημα μετά το 2007, είναι ισοδύναμη με βαρύτερη ήττα σε πόλεμο. Αποθαυμάστε και της ιστορίας το καυστικό χιούμορ να αντιστοιχήσει τους πρώτους Ολυμπιακούς του 1896 (μεταξύ οικονομικής καταστροφής το 1893 και στρατιωτικής το 1897) προς τους δεύτερους στην Αθήνα το 2004 (αντιστρόφως, προς χλευασμόν, μεταξύ στρατηγικής ήττας το 1996 και οικονομικού ολέθρου το 2010). Σκεφτείτε πόσο ταιριάζουν τα τότε με τα τώρα στην ουσία τους και στα σημαίνοντα φαινόμενά τους. Η ομοιότητα φθάνει μέχρι ιδιάζουσες χαρακτηριστικές λεπτομέρειες. Επί παραδείγματι ο βασιλεύς Γεώργιος απειλούσε να παραιτηθεί αν οι Δυνάμεις δεν έκαναν κάτι για να σωθούν τα προσχήματα απέναντι τον Ελληνικό Λαό – ακριβώς η επαίσχυντη «στρατηγική» του Καθεστώτος σήμερα προς τους ξένους.

Επανάσταση λοιπόν, παρά σήψη.

Από την σύσταση του ΝεοΕλληνικού Κράτους αρχίζει η καθοδική πορεία του. Υπάρχουν ανεβοκατεβάσματα φυσικά, αλλά η μακροχρόνια γενική τάση είναι πτωτική. Μοναδικό φαινόμενο η ροπή επί τα χείρω άμα τη συστάσει ενός συστήματος. **«Τοιουτοτρόπως κατωρθώσαμεν οι θαυμάσιοι αυτό το θαύμα των θαυμάτων: να παρακμάσωμεν χωρίς να ακμάσωμεν»** (Δ. Ν. Βερναρδάκης, Επίκρισις των κατά την 25^{ην} Μαρτίου εν Αθήναις υπό του κ. Αρ. Βαλαωρίτου εκφωνηθέντων στίχων, 1872). Τι άλλη απόδειξη χρειάζεται και για τους δυσπιστώτετους ότι πρόκειται για τερατογένεση, ότι το ΝεοΕλληνικό Κράτος από το 1833 είναι ένα έκτρωμα. Και ότι συνεπώς απαιτείται μια ολοσχερώς Νέα Αρχή που να αποφεύγει ακριβώς το συστατικό του λάθος, την οικοδόμηση δηλαδή συστήματος ξενικού επί Ελληνικού χώρου.

Και ιδού φανέρωση πασίδηλος του αφύσικου αυτού κανόνα της ΝεοΕλληνικής αποφράδος σύστασης εις κράτος. Ο Ελληνισμός συνυφίσταται με την ποιητικότητα πριν και πάνω από όλα. Η Μορφή του Λόγου αποτελεί την πρώτιστη προβολή του βιώματός του, την καθοριστική έκφραση της πεμπτουσίας του. **Η ποίηση συνουσιώνεται με την φύση του Ελληνισμού από πρώτης αρχής.** Οι προφήτες του Ελληνισμού ήσαν οι ποιητές.

Ήδη παντελές στην Γεωμετρική εποχή, πριν την έκρηξη της πολλαπλής Μεγάλης Γέννας κατά τους Αρχαϊκούς χρόνους, το **Ομηρικό Έπος** ορίζει την φύση του Ελληνισμού και περατώνει την μορφή του. Όταν οι ηγεσίες του τον πρόδωσαν το πρώτον, στο **Δημοτικό Τραγούδι** επεβίωσε καθαρός ο Ελληνισμός. Και της ΝεοΕλληνικής πενίας οι κορυφές πάντως ποιητικές είναι, ασύντακτες προς το καθεστωτικό Κατεστημένο, περιθωριακές αυτές οι διατρανώσεις Ελληνισμού σε ένα ΝεοΕλληνισμό που δεν τις αναγνωρίζει ως ουσιωδώς οικείες παρά μόνο κίβδηλα και υποκριτικά, όπως άλλωστε μουσειακά και στα ψέμματα κομπάζει πάτριες περγαμηνές.

Κατά την διάρκεια του ίδιου του αγώνα πολιτικής ύπαρξης του Ελληνισμού ανεδύθη η δίδυμη κορυφή του απαράσάλευτου όρου της ταυτότητάς μας: **Σολωμός και Κάλβος** διατρανώνουν άπαξ δια παντός την διφυή βάση της Νέας Αρχής μας, την δημώδη και την κλασσική παράδοση.

Αλλά ο Αγώνας προδόθηκε ευθύς αμέσως, το 1833. Στήθηκε το απαίσιο, ολέθριο, ξενόφερτο Λεβιάθαν. Και μαζί συνδιεφθάρη η ΝεοΕλληνική ποίηση. **Από την περιωπή των «Ελεύθερων Πολιορκημένων» και των «Ωδών» ξεπέσαμε στην εθνοφθόρο διαστροφή του καθεστωτικού Δημοτικισμού και Καθαρευουσιανισμού.** Ο απαρέγκλιτος όρος της ανάπτυξής μας, η ευγενής αρμονία Σολωμού και Κάλβου, η διέγερση του λαϊκού ενστίκτου σε κλασσική μορφή, δεν ίσχυσε στο εχθρικό και οθνείο ΝεοΕλληνικό κράτος. Το πεπρωμένο μας δεν αφέθηκε να δημιουργήσει ζώσα παράδοση στην Νέα Αρχή που δεν ήταν σταλήθεια Νέα ούτε Αρχή. **Μόνο στα Επτάνησα, και όσο αυτά ανέπνεαν ελεύθερα από τον μολυσμένο αέρα του ΝεοΕλληνικού Καθεστώτος (ελεύθεροι όντως πολιορκημένοι, ελεύθεροι πολιτιστικά υπό ξένη πολιτική διοίκηση),** συνεχίστηκε επ' ολίγον και εις ολίγον η θεία ροπή χωρίς να γαλβανίσει το δούλο «ελεύθερο» Κράτος των Αθηνών.

Μάταια ένας τρίτος από την περιφέρεια και στα περιθώρια του εθνικού συστήματος συμπλήρωνε με Ελληνιστική ευαισθησία την τριλογία της ποιητικότητας του Ελληνικού μέλλοντος. Και ο **Καβάφης** έμεινε αδιάδοχος.

Ζάκυνθος, Κέρκυρα, Ιταλία, Ελβετία, Λονδίνο, Αλεξάνδρεια: οι τόποι της Ελληνικής ποίησης εκτός Ελλάδος. Ελληνικοί επειδή ήσαν ελεύθεροι από την δυναστεία του Νέου Βασιλείου, υποδειγματικού εις Ανατολή κατά Γερμανική πρόθεση, φιλελληνική ελπίδα και Καθεστωτική υποκρισία, ταχέως όμως κατά ιστορική ανάγκη εξοκείλαντος στην εμπράγματο εξευτελιστική προσηγορία του «Περγιέλωτος» Βασιλείου.

Εκτός Ελλάδος οι θρίαμβοι του Ελληνισμού. Και το «ανεξάρτητο» εθνικό κέντρο να βυθίζεται στην αθλιότητα του «Πατριωτισμού της Επαιτείας». Επαιτεία πολιτιστική, γεωπολιτική, στρατηγική, οικονομική, πολιτική, στρατιωτική.

Και ιδού η ποίηση παρακολουθούσα, ει και εξ αποστάσεως και μετά βραδυπορίας, την καθολικήν αβελτηρία. Από το δίκορφο της αιχμής και την τριανδρία της πληρότητας, πρώτη υπόβαση εις Παλαμά και Σικελιανό. Δεύτερη αντιστοίχως εις Ρίτσο και Σεφέρη. Σπουδαιογέλοιο το θέαμα Ελλήνων να πάσχουν Ευρωπαϊκά υπέρ του Ελληνισμού. Μετά δε το χάος απέλπιδων προσπαθειών άρθρωσης ποιητικής φωνής Ελληνικής. Χωρίς στερεή έδραση στην ταυτότητα της ουσίας, χωρίς θείο «γνώθι σαυτόν», δύναμη δεν οιδαίνει, ενέργεια δεν προβαίνει, αποτέλεσμα άξιο δεν συντελείται.

Και αν πάντως ακόμη, υπακούοντας αναγκαστικά στον κοινό νόμο της προϊούσας υποβάθμισης, η ποίηση αντιπροσωπεύει μακράν την βέλτιστη αξίωση του ΝεοΕλληνικού φαινομένου, εντούτοις, και γιαυτόν ακριβώς τον λόγο, δείχνει φαινότερα την εξ οίων και όσων αγαθών καταβαράθρωση, αρχής και κανόνος λαμβανομένου όχι μόνον από την κλασσική δόξα, αλλά και από αυτά τα υπεσχημένα πεπρωμένα της Επανάστασης.

Διότι η Επανάσταση δεν ολοκληρώθηκε, και το νόημά της διεστράφη με την σύσταση του ΝεοΕλληνικού Κράτους. Η ολιγαρχία τότε εθεώρησε ότι σκοπός του ξεσηκωμού και ουσία της ανεξαρτησίας ήταν η αποκατάσταση των αυτοτελών δικαιωμάτων της έναντι της υπερτάτης εποπτικής αρχής της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Όργανο προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων της βρήκε, μάννα εξ ουρανού, το βαρύνομο, περιοριστικό και πατερναλιστικό κράτος που απλοϊκά η πεφωτισμένη από τα δικά της σκοτάδια Ευρώπη της προσέφερε. Έτσι η αγαθή βούληση του Ευρωπαϊκού πνεύματος συνάντησε την πονηρία της ολιγαρχίας, και το έκτρομα γεννήθηκε, τερατώδες υβρίδιο που συνδυάζει δυσαρμονία τα αρνητικά Δύσης και Ανατολής, Τευτονισμού και Ελληνισμού. Αποτέλεσμα αναπόφευκτο η ελεεινή και τρισάθλια κατάντια της χώρας και της κοινωνίας.

Το αρχέγονο εκείνο συστατικό άγος εξετολύπευσε πάντα τα ΝεοΕλληνικά δεινά κατά τον Νόμο της συνεχούς καθολικής υποβάθμισης. Την ισχύ του νόμου διαπιστώσαμε στην ποίηση, επειδή η ποίηση συνιστά προνομιακό πεδίο μελέτης των εξελίξεων στον Ελληνισμό. Όπως ήταν φυσικό και αναμενόμενο έδειξε στην αριστοτευξία της την μεγαλύτερη αντοχή στις φθοροποιές επιρροές της τερατογένεσης. Οι άλλες τέχνες ξεκίνησαν πολύ χαμηλότερα και κατέβηκαν λίγα και αποτομώτερα σκαλιά στην

κλίμακα της ατίμωσης. Ο πολὺς και λοιπὸς βίος εξεπορνεύθη εις αλλόκοτο πιθηκισμό Ευρωπαϊκῶν καλῶν τρόπων. Στο τέλος ελίμνασε στην επίσημη συζυγή μετριότητα και χυδαιότητα.

Αλλά ο Έλληνας παραμένει Έλληνικός κάτω από την Ευρωπαϊκή ενδυμασία. Γυμνός έχει την Ελληνική Μορφή, αν και ακαλλιέργητο.

Χρειάζεται την Επανάσταση του Ελληνισμού για να απελευθερωθεί και να αριστεύσει. Για μας ελευθερία και ελληνισμός είναι ταυτόσημα και ταυτοδύναμα.

II

ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Zugleich voll Form und voll Fülle, zugleich philosophierend und bildend, zugleich zart und energisch, sehen wir sie {i.e. die Griechen} die Jugend der Phantasie mit der Männlichkeit der Vernunft in einer herrlichen Menschheit vereinigen.

Friedrich Schiller, *über der aesthetische Erziehung der Menschen in einer Reihe von Briefen*, 1794, No. VI

Η εμπειρία του Κάλλους, συστατικό βίωμα του Ελληνισμού, ήδη στους Γεωμετρικούς χρόνους εκφράζεται αισθητά με την κυριαρχία της γραμμής στην Μορφή του αγγείου και στην Μορφή της διακόσμησής του. Αλλά πρωτίστως διαδηλώνεται συνολικώτερα με την κυριαρχία του

Λόγου στο Έπος, παντελέστερα στο Ομηρικό και συμπληρωματικά στο Ησιόδειο.

Περιπλομένων των ενιαυτών της προετοιμασίας το βίωμα εκρήγνυται με καταγιισμό δημιουργιών μορφής σε όλες τις διαστάσεις της ανθρώπινης ύπαρξης και σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας. **Σημείο τροπής των καιρών και αρχή της Αρχαϊκής εποχής συμβολίζει το 720 π. Χ. η τέλεια γύμνωση τότε για πρώτη φορά των αθλητών στους Ολυμπιακούς αγώνες σηματοδοτεί την ανεπιφύλακτη μαρτυρία ότι το ον είναι φαινόμενο, ότι το φαίνεσθαι είναι το Είναι, ότι αποκάλυψη είναι η φανέρωση του Είναι ως Κάλλους, ότι το Είναι αυτοεπιδεικνύεται ως Κάλλος, ότι το Είναι είναι στην ιερή επι-φάνεια του φαινομένου.**

Παρακολουθήσαμε σειρά από δυναμερές γέννες της Μορφής στον χρόνο εναρχόμενοι από εκείνη την συμβολική χρονολογία. Συνδυάσαμε την ανάδειξη του Σοφού και του επιτυχούς Τυράννου, του Καλού και του αεθλοφόρου Αθλητή, και ερμηνεύσαμε τον λόγο και τον νόμο της αλληλουχίας των. Τα είδη της μελικής ποίησης, πανίσχυρης και αυτής γέννας του Αρχαϊσμού, έχουν κυρίως και πρωτίστως αντικείμενο την δια κάλλους ποιητικής μορφής υμνολογία του κάλλους φυσικής μορφής. Η τελευταία συνοψίζεται και συγκεφαλαιούται στον Κούρο, καθαρή αυτή αισθητή Μορφή του Απόλλωνα. Είδαμε συνωδά την γέννηση της μνημειακής γλυπτικής και αρχιτεκτονικής και προσδιορίσαμε τους θεμελιώδεις νόμους της αρμονίας των. Η μουσική εγγράφεται στην ίδια δυναμική, όπως και το χρήμα. Το αυτό και η φιλοσοφία. Το αφηρημένο συγκεκριμένοποιείται και το συγκεκριμένο φυσικό ον ιδεαλιστικοποιείται. Καλύτερα, πραγματικότητα και ιδέα, ον και δέον, γεγονός και νόημα, συμπίπτουν απολύτως στο φανερό κάλλος του όντος, στην ταυτότητα Είναι και Φαίνεσθαι.

Μέσα στην φωτεινή κυριαρχία αυτή της λατρείας του Απόλλωνα κατά τον Αρχαϊσμό, δύο άλλα φαινόμενα εκ πρώτης όψεως μοιάζουν να διασπούν την στιβαρή αρμονία της Μορφής. Πρόκειται για την Ορφική τροπή της θρησκευτικότητας και την γέννηση της τραγωδίας και κωμωδίας. Τα δύο αυτά φαινόμενα συναρτώνται, συμπληρώνουν δε το φως του αρχαϊσμού, όπως ο Διόνυσος συζυγεί προς τον Απόλλωνα. Αυτό το μυστήριο θα μελετήσουμε αυτήν την Πέμπτη, 19 Δεκεμβρίου, στο τελευταίο σεμινάριό μας προ των εορτών και

τελευταίο του πρώτου μέρους του φετινού Κύκλου των συναντήσεών μας. Τίτλος των αναζητήσεών μας είναι:

*Η Γέννηση της Τραγωδίας και της Κωμωδίας:
το Δράμα ως Μέθεξη και Αναπαράσταση
της Κοσμικής Τάξης. Ιεροτελεστία και Μίμηση.*

III

Γ' ΑρχαιοΕλληνικό Συμπόσιο

Θα συνοδεύσουμε όμως το τέλος του πρώτου μέρους του Κύκλου («Το Έπος της Μορφής στο Γίγνεσθαι») με μια παράπλευρη όμως ουσιώδη εκδήλωση, το **Συμπόσιο στις χειμερινές τροπές του Ανίκητου Ήλιου. Συμβαίνουν εφέτος 21 Δεκεμβρίου στις 7.11 το βράδυ**. Οι τροπές αυτές στο ηλιοστάσιο του Δεκεμβρίου εκφράζουν κατ' εξοχήν το Ανίκητο του Ήλιου: σταματά να απομακρύνεται, ίσταται και αρχίζει να επιστρέφει. Η ημέρα ξαναρχίζει να μεγαλώνει. Ξαναγεννάται ο Ήλιος στην νέα περίοδό του. Τα Χριστούγεννα εμβαίνουν στην ίδια συμβολική.

Αλλά έτσι το Φως φαίνεται να υπεισέρχεται στο νόμο της περιοδικότητας που ο Απόλλων, πεμπτουσία της φωτεινής ολυμπιότητας, αποστρέφεται. Άλλο μυστήριο που η λύση του πρέπει

να ευρίσκεται στην διατύπωσή του όπως το είναι αποκαλύπτεται εξ ολοκλήρου στο φαίνεσθαι.

Χρόνος, περίοδος, αιωνιότητα: θα ξανασυζητήσουμε τις αναλύσεις μας συστοιχίζοντάς τις προς τις εμπειρίες και τα βιώματα του Ελληνισμού. Ο Ηράκλειτος και ο Πάπυρος του Δερβενιού θα μας είναι χρήσιμοι ως οδηγοί.

ἥλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα. Εἰ δὲ μή, Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.

Ηράκλειτος, DK22 B94

ἄρ' οὐ τά[ξιν ἔχει διὰ τῶ]νδε κόσμος;

κατὰ [ταύτ]᾽ Ἡράκλειτος μα[ρτυρόμενος] τὰ κοινὰ

κατ[αστρέ]φει τὰ ἴδ[ι]α. ὅσπερ ἴκελ[ος ἱερο]λόγωι λέγων [ἔφη:

“ἥλι[ος ἐω]υτοῦ κατὰ φύσιν ἀνθρω[πηίου] εὖρος ποδὸς [ἐστι,

τοῦ[ς οὔρου]ς οὐχ ὑπερβάλλων. εἰ γάρ [τι οὔ]ρους ἐ[ωυτοῦ

ἐκβήσεται], Ἐρινύε[ς] νιν ἐξευρήσου[σι, Δίκης ἐπίκουροι.

Πάπυρος Δερβενιού, col. IV, 4 - 9

Το Συμπόσιο θα γίνει το Σάββατο, 21 Δεκεμβρίου. Συγκέντρωση στις 9.30 το βράδυ. Όποιος επιθυμεί να συμμετάσχει ας με ειδοποιήσει, καλύτερα νωρίτερα. Θα το συζητήσουμε και την Πέμπτη στο σεμινάριο.

IV

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων της κύριας σειράς γίνονται κατά το πρόγραμμα κάθε Πέμπτη στις 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.